

TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM TP HỒ CHÍ MINH
KHOA KHOA HỌC GIÁO DỤC

TRẦN NGỌC QUỲNH PHƯƠNG

THỰC TRẠNG QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG
ĐỊNH HƯỚNG NGHỀ NGHIỆP Ở CÁC TRƯỜNG
TRUNG HỌC PHỔ THÔNG QUẬN THỦ ĐỨC,
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP ĐẠI HỌC

TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM TP HỒ CHÍ MINH
KHOA KHOA HỌC GIÁO DỤC

TRẦN NGỌC QUỲNH PHƯƠNG

THỰC TRẠNG QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG
ĐỊNH HƯỚNG NGHỀ NGHIỆP Ở CÁC TRƯỜNG
TRUNG HỌC PHỔ THÔNG QUẬN THỦ ĐỨC,
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

Chuyên ngành: Quản lý giáo dục

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP ĐẠI HỌC

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC

TS. Huỳnh Lâm Anh Chương

LỜI CẢM ƠN

Đề tài khóa luận tốt nghiệp: ***“Thực trạng quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp ở các trường trung học phổ thông Quận Thủ Đức, TP Hồ Chí Minh”*** đã được hoàn thành với sự giúp đỡ nhiệt tình của các tập thể và cá nhân.

Trước hết, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc về sự giúp đỡ, chỉ dẫn tận tình của Thầy giáo hướng dẫn khoa học: TS. Huỳnh Lâm Anh Chương.

Với tình cảm chân thành, tôi xin gửi lời cảm ơn đến quý Thầy, Cô giáo thuộc khoa Khoa học giáo dục đã tạo các điều kiện thuận lợi giúp tôi hoàn thành đề tài khóa luận tốt nghiệp này.

Tôi xin chân thành cảm ơn sự hợp tác, giúp đỡ tận tình của Ban giám hiệu, tập thể giáo viên và học sinh của trường THPT Nguyễn Hữu Huân và trường THPT Thủ Đức.

Mặc dù bản thân đã cố gắng hoàn thành tốt đề tài khóa luận tốt nghiệp, nhưng những thiếu sót là điều không thể tránh khỏi. Kính mong sự đóng góp ý kiến và chỉ dẫn quý báu của quý Thầy, Cô.

Một lần nữa, tôi xin gửi lời cảm ơn sâu sắc nhất!

MỤC LỤC

Trang phụ bìa

Lời cảm ơn

Mục lục

Danh mục các chữ viết tắt

Danh mục các bảng

MỞ ĐẦU..... 1

1. Lý do chọn đề tài..... 1

2. Mục đích nghiên cứu..... 2

3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu.....2

4. Giả thuyết khoa học.....2

5. Nhiệm vụ nghiên cứu..... 3

6. Phương pháp nghiên cứu..... 3

7. Giới hạn đề tài..... 5

Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG ĐỊNH

HƯỚNG NGHIỆP NGHIỆP Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG....6

1.1. Lịch sử nghiên cứu..... 6

1.1.1. Ở nước ngoài.....6

1.1.2. Ở Việt Nam..... 8

**1.2. Lý luận về quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp ở trường
trung học phổ thông..... 11**

1.2.1. Khái niệm quản lý..... 11

1.2.2. Hoạt động định hướng nghề nghiệp ở trường trung học phổ thông 11

1.2.2.1. Khái niệm..... 11

1.2.2.2. Cấu trúc..... 13

1.2.2.3. Các điều kiện để thực hiện hiệu quả hoạt động định hướng

1.2.3. Quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp ở trường trung học phổ thông...	21
1.2.3.1. Khái niệm.....	21
1.2.3.2. Phân cấp quản lý.....	22
1.2.3.3. Nội dung quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp ở trường trung học phổ thông.....	26
1.2.3.4. Chức năng quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp.....	29
1.2.3.5. Các yếu tố ảnh hưởng đến hiệu quả quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp.....	35
Tiểu kết chương 1.....	38
Chương 2: THỰC TRẠNG QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG ĐỊNH HƯỚNG NGHỀ NGHIỆP CHO HỌC SINH Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG QUẬN THỦ ĐỨC, TP HỒ CHÍ MINH.....	39
2.1. <i>Tổng quan về địa bàn nghiên cứu.....</i>	39
2.1.1. Tình hình kinh tế - xã hội Quận Thủ Đức.....	39
2.1.2. Tình hình giáo dục – đào tạo Quận Thủ Đức.....	40
2.2. <i>Thực trạng việc thực hiện hoạt động định hướng nghề nghiệp ở các trường trung học phổ thông Quận Thủ Đức, TP.HCM.....</i>	42
2.2.1. Thực trạng nhận thức của giáo viên và học sinh về hoạt động định hướng nghề nghiệp ở các trường THPT Quận Thủ Đức, TP.HCM.....	43
2.2.2. Thực trạng việc thực hiện nội dung hoạt động định hướng nghề nghiệp ở các trường THPT Quận Thủ Đức, TP.HCM.....	49
2.2.3. Thực trạng việc thực hiện các hình thức định hướng nghề nghiệp ở các trường THPT Quận Thủ Đức, TP.HCM.....	53
2.2.4. Thực trạng việc thực hiện các phương pháp định hướng nghề nghiệp ở các trường THPT Quận Thủ Đức, TP.HCM.....	55

2.2.5. Các yếu tố thúc đẩy hiệu quả hoạt động định hướng nghề nghiệp ở trường THPT.....	57
2.3. <i>Thực trạng quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp ở các trường trung học phổ thông Quận Thủ Đức, TP.HCM.</i>	59
2.3.1. Thực trạng công tác quản lý hoạt động thông tin nghề nghiệp.....	59
2.3.2. Thực trạng công tác quản lý hoạt động giáo dục nghề nghiệp.....	63
2.3.3. Thực trạng công tác quản lý hoạt động tuyên truyền nghề nghiệp..	66
2.3.4. Các yếu tố thúc đẩy hiệu quả công tác quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp ở trường THPT.....	69
2.4. <i>Đánh giá chung về thực trạng công tác quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp cho học sinh ở các trường THPT Quận Thủ Đức, TP HCM.</i>	71
2.4.1. Điểm mạnh.....	71
2.4.2. Điểm yếu.....	72
2.4.3. Nguyên nhân.....	73
2.5. <i>Đề xuất biện pháp nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp cho học sinh ở các trường THPT.</i>	74
2.5.1. Cơ sở đề xuất các biện pháp quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp	74
2.5.2. Các biện pháp cụ thể.....	74
Tiểu kết chương 2.....	77
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	78
1. Kết luận.....	78
2. Kiến nghị.....	80
TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Viết đầy đủ	Viết tắt
Trung học phổ thông	THPT
Cán bộ quản lý	CBQL
Ban giám hiệu	BGH
Giáo viên	GV
Học sinh	HS
Điểm trung bình	ĐTB

DANH MỤC CÁC BẢNG

STT	Ký hiệu	Tên bảng	Trang
1	Bảng 2.1	Đánh giá của học sinh về những khó khăn trong quá trình định hướng nghề nghiệp	44
2	Bảng 2.2	Đánh giá của giáo viên về vai trò của các lực lượng trong việc thực hiện nhiệm vụ định hướng nghề nghiệp cho học sinh	46
3	Bảng 2.3	Đánh giá của học sinh về việc thực hiện hoạt động định hướng nghề nghiệp của các lực lượng tham gia	47
4	Bảng 2.4	Đánh giá của giáo viên và học sinh về việc thực hiện nội dung hoạt động định hướng nghề nghiệp	49
5	Bảng 2.5	Đánh giá của giáo viên và học sinh về việc thực hiện các hình thức định hướng nghề nghiệp cho học sinh THPT	53
6	Bảng 2.6	Đánh giá của giáo viên và học sinh về việc thực hiện các phương pháp định hướng nghề nghiệp cho học sinh THPT	55
7	Bảng 2.7	Đánh giá của giáo viên về sự đóng góp của các yếu tố thúc đẩy hiệu quả hoạt động định hướng nghề nghiệp ở trường THPT	57
8	Bảng 2.8	Đánh giá của giáo viên về việc thực hiện công tác quản lý hoạt động thông tin nghề nghiệp	59

STT	Ký hiệu	Tên bảng	Trang
9	Bảng 2.9	Đánh giá của giáo viên về việc thực hiện công tác quản lý hoạt động giáo dục nghề nghiệp	63
10	Bảng 2.10	Đánh giá của giáo viên về việc thực hiện công tác quản lý hoạt động tuyên truyền nghề nghiệp	66
11	Bảng 2.11	Đánh giá của giáo viên về sự đóng góp của các yếu tố thúc đẩy hiệu quả công tác quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp ở trường THPT	69

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Nghề nghiệp là một vấn đề quan trọng trong đời sống con người. Có nghề nghiệp con người mới có thể có cuộc sống ổn định, có sự cống hiến cho xã hội, mới làm cho cuộc sống trở nên có ý nghĩa. Việc lựa chọn nghề nghiệp là một trong nhiều yếu tố quan trọng quyết định tương lai của mỗi con người. Câu hỏi chọn ngành, chọn nghề luôn là một vấn đề trăn trở đối với học sinh trung học phổ thông khi bước vào ngưỡng cửa của cuộc đời.

Tuy nhiên, không phải học sinh nào cũng có khả năng tự định hướng nghề nghiệp cho bản thân. Vì vậy, hoạt động định hướng nghề nghiệp cho học sinh trung học phổ thông là hết sức cần thiết. Trên thực tế, mỗi năm TP Hồ Chí Minh có khoảng 65.000 học sinh tốt nghiệp trung học phổ thông. Nhưng theo thống kê sơ bộ, chỉ 20% học sinh có hiểu biết đầy đủ, 5% học sinh hiểu biết về ngành chọn học và có tới 75% học sinh thiếu hiểu biết về ngành chọn học. Từ đây, có thể thấy rằng hiệu quả của hoạt động định hướng nghề nghiệp ở các trường trung học phổ thông TP Hồ Chí Minh chưa đáp ứng được yêu cầu đề ra. Việc lựa chọn nghề nghiệp của học sinh còn nhiều bỡ ngỡ và lúng túng, mang tính phong trào. Việc chọn “nhầm trường”, “nhầm nghề” không chỉ ảnh hưởng tiêu cực đến hoạt động học tập và bước đường nghề nghiệp tương lai của học sinh mà còn gây ra sự lãng phí lớn đối với gia đình và xã hội. Trên cơ sở đó, hoạt động định hướng nghề nghiệp cho học sinh ở các trường trung học phổ thông đã trở thành mối quan tâm thường xuyên của bản thân học sinh, gia đình và xã hội.

Nguyên nhân chủ yếu dẫn đến tình trạng trên là do công tác quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp ở các trường trung học phổ thông chưa được chú trọng và chưa thật sự đạt hiệu quả. Các nhà quản lý chưa quan tâm đến việc lập kế hoạch, tổ chức thực hiện, chỉ đạo và kiểm tra đánh giá các

hoạt động định hướng nghề nghiệp cho học sinh. Vì vậy, vấn đề đặt ra hiện nay là quản lý một cách hiệu quả hoạt động định hướng nghề nghiệp cho học sinh trung học phổ thông.

Xuất phát từ những lý do nêu trên, tôi nhận thấy rằng công tác quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp cho học sinh ở các trường trung học phổ thông mang tính cấp thiết và chọn nghiên cứu đề tài: ***“Thực trạng quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp ở các trường trung học phổ thông Quận Thủ Đức, TP Hồ Chí Minh”***.

2. Mục đích nghiên cứu

Nghiên cứu cơ sở lý luận và khảo sát thực trạng quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp ở các trường trung học phổ thông Quận Thủ Đức, TP Hồ Chí Minh. Từ đó đánh giá được hiệu quả công tác quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp ở các trường trung học phổ thông Quận Thủ Đức, TP Hồ Chí Minh và đề xuất một số biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp ở các trường trung học phổ thông.

3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu

3.1. Khách thể nghiên cứu

Công tác quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp ở các trường trung học phổ thông.

3.2. Đối tượng nghiên cứu

Thực trạng quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp ở các trường trung học phổ thông Quận Thủ Đức, TP Hồ Chí Minh.

4. Giả thuyết khoa học

Công tác quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp ở các trường trung học phổ thông Quận Thủ Đức, TP Hồ Chí Minh hiện nay được thực hiện khá thường xuyên và đạt được những kết quả nhất định nhưng vẫn còn nhiều hạn chế trong việc xây dựng kế hoạch định hướng nghề nghiệp; tổ chức, chỉ đạo

và kiểm tra đánh giá thực hiện kế hoạch hoạt động định hướng nghề nghiệp cho học sinh.

5. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Phân tích, hệ thống hóa cơ sở lý luận về công tác quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp cho học sinh trung học phổ thông.
- Khảo sát và đánh giá thực trạng quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp ở các trường trung học phổ thông Quận Thủ Đức, TP Hồ Chí Minh.
- Đề xuất các biện pháp nhằm nâng cao chất lượng công tác quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp cho học sinh trung học phổ thông.

6. Phương pháp nghiên cứu

6.1. Phương pháp luận

6.1.1. Tiếp cận hệ thống - cấu trúc

Tiếp cận theo quan điểm hệ thống – cấu trúc trong nghiên cứu đề tài này là xem xét hoạt động định hướng nghề nghiệp cho học sinh trung học phổ thông như một hoạt động giáo dục bao gồm các hoạt động thông tin về nghề cho học sinh, giáo dục nghề nghiệp và tuyên truyền nghề nghiệp. Hoạt động này có liên quan đến hai hoạt động khác là tư vấn hướng nghiệp và tạo điều kiện cho tuyển dụng nghề nghiệp. Cả ba hoạt động này gọi là hoạt động giáo dục hướng nghiệp.

6.1.2. Tiếp cận thực tiễn

Tiếp cận theo quan điểm thực tiễn trong nghiên cứu đề tài này là nghiên cứu thực trạng công tác quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp ở các trường trung học phổ thông Quận Thủ Đức, TP Hồ Chí Minh trong năm học 2015 – 2016. Qua quá trình khảo sát thực tế để phân tích, đánh giá được thực trạng quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp ở hai trường trung học phổ thông thuộc Quận Thủ Đức, TP Hồ Chí Minh là Trường THPT Nguyễn Hữu Huân và Trường THPT Thủ Đức.

6.1.3. Tiếp cận lịch sử - logic

Tiếp cận theo quan điểm lịch sử - logic trong nghiên cứu đề tài này là phân tích tổng hợp các nghiên cứu trước đây. Đề tài đi theo logic từ xây dựng cơ sở lý luận đến khảo sát thực trạng và từ khảo sát thực trạng đến đề xuất biện pháp khắc phục.

6.2. Phương pháp nghiên cứu cụ thể

6.2.1. Nhóm phương pháp nghiên cứu lý luận

Phân tích, tổng hợp, hệ thống hóa các vấn đề lý luận trong các tài liệu có liên quan đến đề tài nhằm xây dựng cơ sở lý luận về quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp cho học sinh trung học phổ thông.

6.2.2. Nhóm phương pháp nghiên cứu thực tiễn

6.2.2.1. Phương pháp điều tra giáo dục

Phương pháp này được sử dụng nhằm mục đích khảo sát thực trạng quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp của các trường trung học phổ thông Quận Thủ Đức, TP Hồ Chí Minh bằng việc sử dụng Phiếu hỏi dành cho giáo viên và học sinh.

6.2.2.2. Phương pháp phỏng vấn

Phương pháp này được sử dụng nhằm mục đích khảo sát thực trạng quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp của các trường trung học phổ thông Quận Thủ Đức, TP Hồ Chí Minh và những biện pháp đề xuất nhằm nâng cao chất lượng hoạt động định hướng nghề nghiệp của các trường trung học phổ thông bằng việc sử dụng Phiếu Phỏng vấn dành cho cán bộ quản lý và giáo viên.

6.2.2.3. Phương pháp quan sát

Phương pháp này được sử dụng nhằm mục đích thu thập thêm những thông tin về thực trạng quản lý hoạt động định hướng nghề nghiệp của các trường trung học phổ thông Quận Thủ Đức, TP Hồ Chí Minh bằng việc dự

giờ các hình thức dạy học và giáo dục có nội dung định hướng nghề nghiệp cho học sinh.

6.2.3. Nhóm phương pháp thống kê toán học

Sử dụng phần mềm SPSS 17.0 để xử lý các số liệu thu thập được.

7. Giới hạn đề tài

- Khảo sát thực trạng về mức độ thực hiện thường xuyên và mức độ đáp ứng mục tiêu của hoạt động định hướng nghề nghiệp và công tác quản lý hoạt động này.
- Chọn hai trường là Trường THPT Nguyễn Hữu Huân và Trường THPT Thủ Đức.
- Thời gian thực hiện: Năm học 2015 – 2016.